

GAZETA TRANSILVANIEI

PROPRIETARĂ: ASOCIAȚIUNEA „ASTRA” BRAȘOV

Apare de două ori pe săptămână prin îngrijirea
comitet de redacție.

Atelierele tipografiei „Astra” Tf. 1102.
Pagini 4-6-8 Lei 3.

STEAG RIDICAT LA

1838

GHLBARIȚIU

ȘI SPINȚIT DE LUPTUL PURTATE SUB CUTELE LUI
DE ATAȚIA URMAȘI, ÎN FRUNTE CU

MUREȘENII

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BRAȘOV.

B-dul REGELE FERDINAND Nr. 12 Tf. 1513

Abonamentul anual lei 300 Autorității și Societății lei 60
Anunțuri și reclame după tarif.

Nr. 11

Inreg. Trib. Brașov S. II No. G. II. 71/942

Miercuri 10 Februarie 1943

Anul 106

Eroii de pe Volga

de V. Branisce

Ingenunchem smeriți în fața durerii
Neamului și inimile noastre, grele ca
ramul încărcat de rod, se apleacă cu-
cernic spre pământ, să aducă prinos cald
de recunoștință Eroilor căzuți departe de
patrie, pe străine maluri înghețate.

Ei s'au desprins de pe întreg pă-
mântul românesc. Și-au lăsat casă și
părinți, o iubită cu mâna streășină la
ochi, copii nevrâstnici. Au lăsat plugul
înțelenit și grapa ruginită, au părăsit
dealuri, câmpii, vii și ponoare și au ple-
cat în pas cadențat pe drumul aspru al
sacrificiului, pe drumul fără întoarcere.

O mândră crăiasă, a lumii mireasă,
i-a strâns la sânu-i ocrotitor. Patimile
le-au amuțit. Dorul li s'a potolit și
foamea și gerul și setea i-a adus într-o
blândă visare.

... Pe drum răsare Prichindelul.
E numai de o șchioapă. Cu căclula în-
fundată în cap, cu cărțile subsuori sue
poteca spre școală. Mărie roboteste prin
casă. Ileana îi dă o mână de ajutor. Le
vede ca prin o sită. (E ceața deasă ce
se lasă pe Volga, sau ochii se împăien-
jenesc?) Ridică mâna să șteargă abu-
rea și mâna încremenește în mers.

Alături, sub moloz proaspăt, zace
Ion. O toropeală plăcută îl cuprinde.
Aude ureascurl trosnind pe vatră și în
lumina jucăușă a flăcărilor desprinde
icoana mamei. Se vede țarâși acasă, la
gura sobei, în lungile nopți de iarnă.

Ochii lui scrutează neliniștit
colțurile casei. Unde-o fi Saveta? O
caută și n'o zărește. Dar simțurile îi spun
că este undeva pe-aproape, că-l așteaptă,
credincioasă, să se întoarcă. Buzele îi
încremenesc chemând-o: Saveta, Saveta...

Un lințolu alb de zăpadă s'a în-
tins peste inimile lor brave, amuțite pe
vece. Nici glas de clopot de acasă, nici
ectenii spre cel din urmă drum. Doar
stihurile deslănțuite într-o patimă oarbă
șueră și flueră cu inverșunare.

Nu este cătun să nu-și fi dat
ofranda de jertfă în această bătălie a
morții. Nu este suflet să nu se cutre-
mure la amintirea unui prieten plecat pe
drumul sacrificiului. În aceste clipe de
reculegere, când fiecare trăim imens-
tatea jertfei românești, gândul nostru
recunoscător se îndreaptă spre cel căzuți
și, în fața totalei lor dăruiri, ne legăm
să prefacem visul, pentru care au căzut
ei, în trăirea celor ce vor veni după noi.

INVĂȚATORII ȘI ȚĂRANII

de
ION COLAN

Când începi să numeri anii
de efort și sacrificii, clasificarea
valorilor n'o mai facem noi; se
face dela sine.

Deci: Nimeni nu e coborât
aici, nimeni nu e supraevaluat.

Condica de apel în fața morții
și mai ales prezența în registrul
eternității ne-a fost singurul cântar.

Cifrele ne-au impresionat.

Vorbele pot minți; mormintele
nu mint.

Trăiesc, de vreo patru ani, în
mijlocul unei lumi cu mâinile bă-
tătorite de plug și de armă. În
garnizoane mereu i-am văzut prin
curți de cazărmi, pe lângă ziduri,
mușcând din bruşul de mămăligă
adus de-acasă.

De patru ani tot vin și pleacă,
largile curți ale cazărnilor fiind
un fel de anticamere ale veșniciei.
Vin în opinci, suman și căciulă,
pornesc în haine împărătești.

De patru ani nimic nu se
schimbă din împăcata lor omenie.

I-am văzut și colo, departe,
unde anumite convențiuni dintre
oameni cad prin toată inutilitatea
lor, acolo unde soldatul și ofițerul
nu sunt decât oameni, cu Dumne-
zeu și Țara în inimi și dușmanul
în față.

Țăranii au rămas aceiași, în
toate împrejurările. Dacă vreunul,
când și când, mai proiectează

câte-o înjurătură, n'o face decât
cumplit nedreptățit de cine știe ce
nepriceput al sufletului lui. Uită
apoi și intră în primejdie, fără mă-
răituri și codeli orășenești.

Nu fac aici literatură. Nu-mi
arde de asta, pentru că băieții mi-s
azi prin spitale sau se odihnesc;
odihnă cu mâinile cruce pe piept.
Pe unii din cei care au mai avut
zile i-am întâlnit, cu fețele brăz-
date de suferințe, dar cu aceeași
blândă privire din prima concen-
trare, gata s'o ia dela început. Cei
rămăși acolo și-au făcut datoria
pentru toți eroii vorbelor din țară.

Soldați! — veți spune.

Țărani-soldați, spun eu. Un
soiu de supra-oameni, pentru care
datoria nu se măsoară cu metrul,
iar patriotismul n'are plafon; se
înalță, cu sufletele lor, până la cer.

O armată de țărani duce tot
greul războiului, suportă cu stoi-
cism toate greutățile, se mulțu-
mește cu puținul ce i se poate da
și moare în necunoscut, la datorie,
așa cum numai Dacii știau să
moară.

În fața acestor țărani-soldați,
eu, domn cu învățatură de carte
mai multă decât era necesară fe-
ricirii mele, mă descopăr când trec
încolonați în plotoane și mă închin
când plotoanele se transformă în
cruci.

Continuare în pag. 3 —

STALINGRAD

de Dr. D. Chirculescu

Stalingradul a căzut în mâinile Ru-
șilor. Două divizii românești, alături de
armata VI-a germană, au luptat acolo
fără nădejde de salvare, fără niciun aju-
tor dinafară, cu munițiile și cu alimen-
tele pe sfârșite, contra unui inamic co-
vârșitor. Au opus dușmanilor o rezis-
tență inverșunată, dusă până la ultima
extremitate, deși știau bine că la ca-
pătul nenumăratelor suferințe ce îndu-
rau nu aveau să vină nici biruința, nici
vreo altă răsplată, ci doar noi suferințe.

A fost în atitudinea lor o măreție
care sapă încă și mai adâncă tristețe în
sufletele noastre. Sufletele lor și ale
noastre, unite în aceeași simplă omenie
românească, au suferit laolaltă. Noi, de
aici, fără niciun merit. De aceea triste-
țea noastră arde ca o remușcare.

Știm cu toții pentru ce au murit ei
acolo în suferințe. O știm noi și o știu
toți în afara granițelor noastre. În clipa
când ei cădeau răpuși de gloanțele uci-
gase, în gândul lor trăiau cei de acasă,
gândurile noastre, năzuințele și drepta-
tea noastră. Acolo, pe parapetele Sta-
lingradului, sacrificiile și martirajul lor
au fost strigătul de durere al unui neam
întreg, strâns într'un mănunchiu de oa-
meni. Strigăt care, oricât ne este de cu-
noscut, a trecut peste noi ca o arșiță,
și a dus departe dincolo de Dunăre și
de Carpați cuvântul nostru, — cuvân-
tul lor din urmă, — ca să fie auzit.

Să ne reculegem în fața celor ce au
căzut la Stalingrad. Nu ne va face nimeni
imputare că ne-au secăt și lacrimile, ca
să mai putem plânge. Dar din mormin-
te s'ar scula Voevozii și arcașii dacă
n'am cinsti pe cei căzuți pe cotul Vol-
găi așa cum ni-i datoriam. Nu prin tân-
guiri, nu prin dolii. Ei nu ne-au cerut
aceasta. Ne-au lăsat însă o bărbătească
moștenire: să avem grijă de cei rămași
în urma lor, de cei de azi și mai ales

Continuare în pagina 3-a

FOILETONUL
„GAZETEI TRANSILVANIEI”

Poezia lui Andrei Mureșeanu

Considerațiuni preliminare

de OIIMPIU BOIȚOS

În ultimii ani, de când trupul Ar-
dealului a fost rupt în două, de o sen-
tință cu nimic mai umană decât aceea
care ordona frângerea oaselor lui Horia
pe platoul Alba-Iuliei, numele lui An-
drei Mureșeanu a revenit la o dure-
roasă și în același timp reconfortantă
actualitate. De sigur explicația acestui
eveniment o avem în faptul că poetul
bistrițan a știut să exprime, într'un mo-
ment de răscruce al istoriei, marile as-
pirațiuni ale poporului nostru și să în-
demne energic pe compatrioții săi prin

faimosul *Răsunet*, la încercarea reali-
zării acestor aspirațiuni.

Acum ori niciodată, croiește-ți altă
[soarte,

La care să se 'nchine și cruzii tăi
[dușmani!

striga Andrei Mureșeanu în vara anu-
lui 1848, și chemarea sa a fost ascu-
tată și urmată de Români, care au scris
atunci cu sânge o pagină nemuritoare
de istorie. Iar astăzi am ajuns să avem
nevoie de același îndemn, dacă nu și

de o similară formulare a revendicări-
lor naționale.

De aceea, ziarele s'au întrecut în
evocarea „bardului național”, cu și fără
termen calendaristic; fragmente expre-
sive din imnul lui revin mereu în cu-
vântări și disertațiuni ocazionale, cu
sublinieri semnificative; iar acordurile
largi, cu alternări de fraze mai calme
și accente vijelioase, imperative ale
muzicii imnului se aud tot mai des, în
stradă ca și la posturile de Radio-emi-
siune, de unde fuseseră eliminate în-
tr'o vreme.

Dar iată că nu se opresc la ase-
menea evocări efemere contemporanii
noștri. Într'o conferință rostită la Radio
și pe urmă tipărită¹⁾, D-l Emanoil Bu-
cuța stăruie să precizeze unele date
din viața poetului aducând o contri-
buție nouă privitoare la momentul când
a fost plăsmuit *Răsunetul*, iar ceva mai
târziu un tânăr cercetător publică în
foiletonul *Tribunei* din Brașov întinse

1) În *Transilvania* (Sibiu), Octombrie 1941

INSTANTANEE

Jungla se răzbună

Fenomene cerești și n deosebi apariția cometelor erau privite în vechime ca prevestiri funeste. Ele anunțau războaie apropiate, foamete, epidemii etc. Nu știu dacă această credință a strămoșilor noștri era destul de întemeiată, nici n'o putem pune la probă, deoarece — slavă Domnului — comete se ivesc destul de rar. Cea din urmă de care îmi amintesc, cometa Halley, n'a adus pământurilor niciun dezastru. A trecut mândră pe firmament, târând enorma ei trenă luminoasă după sine, aruncând doar dela distanță câteva raze fugare înspre steluța noastră verzuie, care — vai — cât a mai dărdăit de frică înainte de a se ivi cometa. S'a vorbit pe-atunci de-o eventuală trecere a pământului prin coada aceea de foc. Nu știu care dintre astronomi fusese atât de pesimist sau se încurcase în calcule, știu numai că s'au găsit oameni atunci care au preferat să-și curme ei vieța după ce mai întâl trăiră n pofta inimii câteva zile.

De altfel noi cei de astăzi încă atribuim actualul războiu petelor din soare iar nici decum răutății și păcatelor omenești.

Uneori chiar și întâmplări izolate sunt privite ca aducătoare de nenorociri. Așa s'a întâmplat acum un veac și jumătate la Paris și de data aceasta preșimțirile nu s'au desmintit.

Un mare circ dădea reprezentații în capitala Franței. Arena grandioasă înfățișa o scenă din junglă. Copaci artificiali cu pânjeniișul lor de crengi erau așezați din loc în loc. Colibri și tot felul de înaripate sburau libere nestingherite de pasările de pradă care de asemenea își aveau culburile lor acolo. Papagalii și pasărea paradisului cu splendida ei coadă stufoasă împetrișau tabloul. Un dresaj minunat așezase tigru alături de antilopă. Maimuțele asemenea sburdau făcând o gălăgie infernală. Nu lipsea nici acel caracteristic strigăt al junglei de care pomeneșc toți acei ce au avut prilejul să pătrundă în cuprinsul ei misterios. Așa unul spune, nimic nu lipsea peisajului sălbatec și virgin, nici chiar pitonul, fiara cea mai feroce, mai temută. Un exemplar uriaș dintre aceștia stătea încolăcit pe trunchiul unui copac. De crengile copacului, contrastând ciudat cu hida înfățișare a șarpelui, atârna în toate culorile superbul parazit al junglei: orhidea.

E știut că pitonul mănâncă numai odată la două sau trei săptămâni. Dar atunci mănâncă și pentru timpul cât a răbdat. Dacă se satură bine se încolăcește și doarme. Atunci nu mai prezintă pentru cei din jur niciun pericol. În seara aceea, pe semne, n'a fost hrănit

Scrisori către și dela Gh. Barițiu

de Candid C. Mușlea

— Urmare —

Se vede că Barițiu trecuse cu bine peste o congestie pulmonară, căci la 17 Oct. Victoria îi scrie: „Deși știu că sunteți înaintat în etate, totuși nu pot să mă împac cu ideea aceea ca D-Voastră așa iute să Vă despărțiți de noi. De s'ar mai întâmpla și una ca aceasta, atunci, cu toată buna educație ce am primit dela D-Voastră, totuși mi-ar veni a crede că nu există Dumnezeu, sau dacă există, apoi nu este cum mi se descrie... Doamne, dacă vorești să chemi pe tata la Tine, lasă-l și mă cheamă pe mine dimpreună că copilul care-l port. Dumnezeu m'a ascultat, dar numai de jumătate, căci pe mine m'a lăsat să trăiesc și s'a mulțumit numai cu copilul pe care am născut-o. Eu cred că am tot dreptul să sper la Dumnezeu că Vă va dăruia încă zile îndelungate, și pe copii încă o să-i lase să trăiască, ca să fie spre bucuria noastră a tuturor. Mor de frică să nu-mi moară vreunul de spurcata aceasta boală anghina. Doamne păzește!... Costi îmi scrie cu multă satisfacție că având adunare domni dela Academie, a fost lăudat de președintele Ghica. A zis înaintea adunării și a lui Laurian bătrânul: „Contabilului Iuga i se cuvine lauda ca unuia carele se ocupă serios de afacerile Academiei și de câte ori vine dânsul la birou, acesta este totdeauna la postul său“.

În alte cinci sau șase scrisori Victoria comunică tatălui — care este iarăși în Sibiu — chestii familiare, reparaturi făcute la casă, câte dicționare a mai vândut pe la librării și ce abonamente a mai făcut la „Observatorul“.

La 25 Mai 1880 ea scrie: „Tati dragă, în penultima epistolă mă faceți atentă să nu ironizăm pe bieții activiști... Așa răd dânsii unii de alții, de se duce vestea. Pe Străvoiu umbra să-l bată, cine, nu știu. Lengheraș s'a

pomenit într-o societate de dame și bărbați la „Rață“¹⁾, dela însuși cumnatul său, Inache Popp, cu un pahar șuierând pe lângă ochi, admonindu-l să se depărteze dela masa lor, că dânsul nu vorește să șadă cu un astfel de om la o masă. Nevoind Lengheraș să se depărteze, i-a aruncat Inache și o sticlă de vin în el“...

Din 1880 și până la 7 Ianuarie 1882 nu mai avem nicio scrisoare. Victoria este preocupată numai de creșterea copiilor și de treburile casei.

La 22 Mai ea scrie, între altele; „... În zilele trecute a fost o adunare la „No. 1“²⁾, secretă, numai de Unguri. Președinte aud că a fost avocatul Harmad, vecinul nostru, cumnatul lui A... Se prea înțelege că nici Kosch, inspectorul școlilor, n'a lipsit. Președintele a luat cuvântul și le-a explicat pentru ce i-a chemat. Mai prin toate părțile Ardealului se simte, mult puțin, că Românii încep a se maghiariza; aici, prin Brașov și părțile acestea, mai puțin, ba, poți zice, mai de loc. Ei bine, aceasta nu este măgulitor pentru dânsii, față de minister. Ministerul le-a făcut reproșuri pentru neglijența aceasta, și așa s'a propus, pentru ca să evite prăjiturile din Pesta, să se înființeze „Kindergarten“ unguresc, ca să înceapă a maghiariza copiii din fașă. Cei adunați acolo, nu s'au opus la aceasta, numai au reflectat că la o astfel de întreprindere trebuie parale, și încă multe, și dânsii nu dispun de bani. Atunci Kosch s'a ridicat și i-a liniștit spunându-le că parale li se vor trimite dela Pesta, numai dânsii să fie activi“...

— Va urma —

¹⁾ Restaurant în strada Ecaterinei (astăzi: Voevodul Constantin Brâncoveanu).

²⁾ Restaurant în Strada Lungă.

de ajuns, căci la un moment dat s'a desfăcut de pe copac înhățând pe unul dintre artiștii ce se afla în apropiere. Nenorocitul a fost ucis și înghițit sub ochii îngroziți ai unei mase enorme de oameni care n'au putut să-i vină în ajutor. Neputincioși au trebuit să aștepte la suferința cea crâncenă a bietului om, să asculte tipătul lui de durere. Multe femei au leșinat și cu toții au părăsit locul de spectacol într-o panică de nedescris privind în acea întâmplare grozavă un semn rău pentru viitorul Franței. Un an mai târziu a izbucnit revoluția.

Ecat. Pitiș

„contribuțiuni biografice“ referitoare la Andrei Mureșeanu, pe care apoi le retipărește într-o broșură de peste 100 de pagini.²⁾ Se poate deci presupune că poetul dela 1848 nu este astăzi numai un instrument de muștrări istorice, din nenorocire foarte oportune, ci el și opera lui merită mai multă prețuire, o revalorificare făcută atât în perspectivă istorică cât și prin prisma unor criterii de judecată critică mai severe și mai durabile.

Acesta este punctul de plecare al considerațiilor ce urmează.

* * *

În secolul trecut, Andrei Mureșeanu s'a invrednicit de un cald interes din partea criticii și istoriei literare. Atunci a avut parte de cele mai ditirambice elogii — ale lui Aron Densușianu³⁾ —, dar și de cea mai aspră sentință este-

tică — a lui Titu Maiorescu.⁴⁾ Întâmplarea face ca amândoi judecătorii să fie ardeleni de origine și amândoi să activeze în țara liberă, deci împrejurări aproximativ egale. Distanța enormă dintre termenii celor două judecăți se datorește prin urmare unei diferențe de concepții, asupra căreia nu intenționăm să ne oprim acum.

Dar semnificativ ni se pare faptul că ardelenii rămași la vatră nu s'au lăsat copleșiți de necruțătorul verdict critic al prestigiosului Titu Maiorescu, ci au continuat să-l privească pe Andrei Mureșeanu cu vechea dragoste și admirație. Dovadă iarăși, pe lângă ocazionalele articole din ziare și reviste, lucrările de proporții mai întinse ce i-au fost consacrate. Să amintim numai studiul lui Valeriu Branice, publicat în limba maghiară la Budapesta, în anul

4) În articolul intitulat: *Intâmplări* (Cf. „Critice“, Vol. III. Minerva, București 1908).

5) V. Branice, *Mureșianu András, Tanulmány az erdélyi román irodalom köréből*. Budapest 1891.

Reviste și ziare

România Eroică (București, Ianuarie).

D-l I. Colfescu-Delaturda arată trecerea dela pangermanism la panrasism. Continuă interesanta rubrică „Așezări Românești“.

Convorbiri Literare (București No. 7—12 în trei volume).

În cele trei volume elegante și inecșionabile din punct de vedere tehnic își dau întâlnire cei mai de seamă scriitori ai țării.

Coperta din Sep.-Oct. aduce figura neîntrecutului povestitor Calistrat Hoșoș, iar cea din Nov.-Dec. — clișeul

Hronic

Caligraf domnesc

A robotit în taină ntr'o chilie
Cu trudă, anii, alegând din vreme —
Simțea în el cum glasuri prind
[să-l cheme
Și 'n timpuri, alte, pătrundea
[— stafie —

La curte l-au chemat să-i dea
[simbrie

Și 'n cinste să se scape de blesteme,
Ci a rămas ca să culeagă steme
Și să ridice stâlpi în veșnicie.

Prin suflet i-au trecut în șir rădvane
Și intrigile curții Otomane,
Onoruri și râvnirea la mărire.

El fără părtinire s'a trudit
Și fapta deopotriv'a zugrăvit
Cum și ponosul cel de preste fire.....

Lucian Valea

Stau mormintele nșirate

Stau mormintele nșirate;
Nu e soră, nu e frate,
Nu e mamă nici soție
Să le-aprindă o făclie.
Donul curge și șoptește,
Apa turbure-i jelește,
Apa ia și duce 'n mare
Toate lacrimile-amare
Ce le plâng acasă frații
Pentru ei, instrăinați.

Ecat. Pitiș

Mihai Dragomirescu în mijlocul colaboratorilor săi dela „Convorbiri Critice“.

Vremea, în numărul său din 31 Ianuarie, aduce judicioase observații ale d-lui V. Netea privitoare la „Teatru pentru provincie“.

Societatea de mâne (București, Ian.)

D-l director I. Clopotel, trecând pragul celui de al 21 an de viață cu revista, face o frumoasă profesiune de credință despre munca ce o va desvolta în viitor și despre perspectivele țării și ale neamului.

Gândirea (București, Ianuarie).

Menționăm: *Ruga Valahă* a d-lui George Gregorian și bunele cuvinte ale d-lui Nic. Roșu despre tânărul poet Lucian Valea.

2) M. Bogdan, *Andrei Mureșeanu. Contribuțiuni biografice*. Brașov (1942).

3) În *Istoria limbii și literaturii române* (Iasi 1935) și în *Cercetări literare*, vol. I (Iasi 1887).

6) *Vieța și operele lui A. Mureșianu. Studiu istoric-literar*. Blaj 1900.

— Va urma —

Invățătorii și țărani

de Ion Colan

Continuare din pag. 1-a

Alături de ei și pe aceeași treaptă a sacrificiului stau învățătorii-ofițeri.

Impovărați de multiple obligațiuni extra-școlare, cu câte o casă de copii unii, cu pieptul mâncat de atmosfera claselor supra-aglomerate, învățătorii satelor noastre numai rare ori au ieșit din linia apostolatului, dar și atunci din pricini cu domiciliul în case de fețe înalte.

Când a venit războiul, majoritatea ofițerilor de rezervă tot ei au dat-o.

Și pe ei, tot de patru ani, îi văd mereu, fără propte, fără intervenții, încadrând companii după companii. Se duc cu țărani lor soldați — unii le-au fost elevi! — pe câmpul de luptă, unde noi, o-rășenii — s'o spunem, că poate ne-o crăpa obrazul de rușine — noi suntem concludent de rari.

Și ne mor învățătorii-ofițeri în primele rânduri, cum ne mor țărani-soldați, lăsând ulițănicilor domnișori foarte prețioși cluburilor, gloria ieftină a trotuarului.

Invățătorilor și țărănilor, prin scrisul acesta, aș fi vrut să le înalț un imn de slavă.

Intâiu lor și numai târziu altora.

*

Indoliate Doamne: Băleanu, Zaberca, Rădoi, Martinovici... și voi camarazi învățători care-ați scăpat până acum; și voi țărani soldați de pretutindeni, să nu băgați de seamă dacă lichelismul unor secături vă palmuește obrazul cu atitudini care scot la iveală o foarte aproximativă înțelegere a patriotismului!

Pleava grâului, ca și pleava oamenilor, va fi luată de vânturi.

Ci voi veți rămânea, în țara aceasta, stâlpi tari a tot ce se va clădi în viitor, pentru că în tot ce se va face va trebui să se țină seamă și de procentul, și de calitatea sacrificiilor voastre din zilele grele de acum.

NOI nu avem subvenții dela nimeni.

IOAN POP RETEGANUL

și

IOAN MICU MOLDOVAN

de Șt. Manciulea

— Urmare —

— Dacă zici — adause fata Turcului — pentru haine nu ar mai fi oamenii așa săraci, că doară tot atâta-i, ori faci hainele în casă, ori lucră pe bani și-ți cumperi gata.

— Ba nu-i tot atâta — draga tatii, că pe bani lucră când e vreme bună și bani capeți, dar banii aceia se și mănca când e vreme rea, de nu poți merge la lucru. Așa că cel ce lucră pe bani, cu puțin s'alege că gura cere de mâncare, ori ai de lucru ori ba. Dar cel ce lucrează pe seama lui toate lucrurile, acela nu trebuie să steie tot cu mâna în pungă pentru toate nimicurile. Apoi afară de aceea hainele făcute în casă, și sunt mai trainice și nu se ponosesc așa iute.

Dragostea lui I. Pop Reteganul pentru țărani se manifesta cu orice prilej, nu numai atunci când îi avea la lucru pe moșia lui. Oriunde întâlnea țărani, da în vorbă cu ei, de bucurii și dureri, și le era un adevărat doftor sufletesc. Ca să poată să-i descoase mai bine mergea și pe câmp, când lucră pe aproape, și trăgea cu urechea la cântecele și glumele tineretului, și ale celor mai vârstnici, veșnic cu hârția în mână, însemnând cu scumpătate cele auzite. Dacă se întâmpla să vadă pe un românaș ajuns la aman, îl ajuta cu vorba și cu fapta. Se întâlnea de pildă cu un Român, care-și țara o vițelușe jigărită. Dascălul nu se lăsa, întreba pe stăpân ce-i lipsește vițelușei, se uita mai bine, da sfaturi, cu experiența sa bogată și mare-i era bucuria când vedea că vițelușa a prins vieață.

Mila lui pentru cei lipsiți mergea atât de departe, încât se lipsea singur de haine sau de încălțăminte, ca să le poată împrumuta nenorociților care băteau la ușa lui, cerându-i o mână de ajutor. „Odată și-a dat chiar și haina cea bună de pe sine unui sărântoc, care-i cerea milă. Altă dată a venit fără pălărie acasă — o cinstise. Trei-patru săptămâni înainte de moartea sa, îi tălpuise pantofarul Grun din Reteag o pereche de ghete, de arătau ca nouă de nouțe. Un amărit de om, bătut sfios la ușa dascălului din Reteag. Cerea ajutor. Era pela începutul lui Martie, zăpada încă nu se topise, era frig și bietul om care venea atunci dela Budapesta, avea nește ghete în picioare cu talpa căscată, de să le plângi de milă. Nu avea amărîtul ce mănca, nu avea ghete, un rând de haine se milostivi să-i dea un bogat din comuna vecină. Fără să se răzgândească mult, dete și Ioan Pop Reteganul cerșetorului, ghetele reparate, spunând nevestei — care făcea ochi mari —: lasă nevastă, că mie mi-o mai lucră pe credit maistorul Grun, da amărîtului ăstuia de om, nu”,

— (Va urma) —

Dascăl devotat școlii cu trup cu suflet — și ca pensionar la Reteag, a făcut tot ce i-a stat în putință să ajute învățământul din locul lui de naștere. „Prin anii 1901—2 — scrie el — se dase lupta împotriva școlii românești din Reteag. Revizoratul școlar unguresc făcea greutăți Românilor, punându-le în vedere închiderea pe vecie a școlii românești de acolo, dacă nu se va clădi un edificiu nou.

Dacă nu aveau școală nouă până la 1 Septembrie, limba românească nu avea să mai fie buchisită în Reteag, de copilașii români. I. Pop Reteganul a adunat odată pe toți poporeni români și i-a întrebat: „Vreți voi să vă pierdeți școala?” „Doamne ferește”. Au răspuns poporeni într'un glas. „Atunci să punem toți umărul. Nu e vreme de pierdut. Când a fost vorba de bani și când se codea unul și altul, le-a tăiat vorba și le-a spus răspicat Ioan Pop Reteganul: „Iaca stau eu bun cu casa și cu moșioara mea”. Și a fost o mare bucurie ce nu se poate descrie în vorbe. Toți Români s'au legat să aducă fiecare ce va putea, numai ca școala să fie gata la termen. Când a ajuns țărânul cel dintâi pe acoperișul școlii celei vechi, tocmai sus de tot, și a dat întâia lovitură de bardă a început să cânte: „Deșteaptă-te Române” și toți cellalți au cântat împreună cu el și cu I. Pop Reteganul, imnul național. Școala cea nouă românească s'a deschis la termenul fixat de stăpânirea cea mașteră”.

La Reteag l-a găsit moartea în ziua de 3 Aprilie 1905, ocupându-se până în ceasul din urmă cu scrierile și redactarea vastului material de folclor pe care l-a cules vreme de 52 de ani din toate părțile Transilvaniei. N. Iorga — pe care l-a poftit Ioan Pop Reteganul — prin o scrisoare să vină să-i vadă țara, fiindcă: „aș dori mult ca venind în Transilvania în afaceri literare, să te abați și pân' la mine, să te duc la Ciceul lui Ștefan cel Mare și Petru Rareș, la acel cuib de vulturi făcut de mâni ciceiești, care-i în fundul hotarului nostru dinspre miez-noapte, și din care puțin se mai cunoaște, dar atâta cât stă merită să fie văzut de oameni dotați cu darul scrierii frumoase — că te miri, cândva pot să prindă bine acele câteva ruine”. Mai dorea să-i arate lui N. Iorga multe lui manuscrise care: „conțin vreo 4000 poezii populare, apoi unele legende și un braț bun de nuvele traduse din limba germană, plus povestiri din vieța poporului”. Cărturarul dela București, cu prilejul morții lui Ioan Pop Reteganul, i-a închinat alesului dascăl dela Ciceu, aceste rânduri:

Sărbătorirea unui publicist

BCU Cluj / Central

Zilele trecute s'a făcut la Cercul Bănățenilor din București, în cadrul unei sădinte festive, recepția d-lui consilier ministerial Dr. Aurel Cosma, ca membru fondator al acestui cerc. Au luat parte la această solemnitate membrii comitetului în frunte cu d-l președinte dr. P. Nemoianu, fost ministru, precum și numeroși bănățeni stabiliți în capitală. Sădinta a avut loc în localul provizoriu al sediului din str. Mântuleasa No. 1.

Prin înființarea acestui Cerc s'a realizat o veche dorință a bănățenilor care de mult se străduiau să-și întemeieze un Cămin în capitală, în jurul căruia să-i adune pe toți bănățenii din București și care să servească de legătură între ei și între provincia lor de origine, având Cercul în același timp menirea să facă cunoscut Bănatul în capitala țării.

D-l președinte dr. Petre Nemoianu, a ținut o frumoasă cuvântare arătând bucuria bănățenilor de a avea în mijlocul lor pe d-l consilier ministerial dr. Aurel Cosma și exprimându-și mulțumirea de a vedea un bănățean în noua demnitate creată la Ministerul Propagandei Naționale. Și-a încheiat cuvântarea accentuând că numirea d-lui dr. Aurel Cosma este un omagiu adus unei provincii care prea mult a suferit de pe urma propagandei altor neamuri și încurajare pentru noi că virtuțile Ro-

mănilor bănățeni reușesc în cele din urmă să străbată și în vremuri grele.

D-l consilier ministerial dr. Aurel Cosma mulțumind pentru primirea sărbătorească, a ținut un discurs documentat în care a desbătut diversele probleme bănățene de care ar trebui să se ocupe Cercul. A făcut apoi o largă expunere a unui program de activitate și a dezvoltat ideea participării provinciei la manifestările de cultură și de vieață a Bucureștilor, subliniind cât de necesară este crearea unei legături permanente între capitală și toate regiunile țării. La sfârșitul cuvântării sale a făcut o importantă donație în bani pentru fondul inalienabil al construirii unei case bănățene în București, urând Cercului să poată realiza cât mai iute acest plan.

S'a desbătut apoi ideea organizării unei Săptămâni bănățene în București, care ar urma să se țină dela 22 la 28 Februarie 1943, stabilindu-se în toate amănunțele programul acestor manifestări. La lucrările de pregătire iau parte și d-l Octavian Neamțu, directorul propagandei precum și d-l Const. Miu-Lerca, șeful regionale din Timișoara, a Ministerului Propagandei Naționale, amândoi fiind membrii Cercului bănățenilor.

INȘTIINȚARE

Regia publică Comercială a Intreprinderilor Municipiului Brașov, aduce la cunoștința tuturor proprietarilor de imobile din Municipiu că acordă o bonificare de 70% asupra taxelor pentru serviciile prestate de apă, canal și salubritate pe anul 1943 la toți acei ce vor achita integral taxele, și cel mai târziu până la data de 31 Martie 1943.

Brașov, 6 Februarie 1943.

Director,
Ing. Măzgăreanu

Șeful serv. financiar,
Indescifrabil

Dr. E. Nicoară

medic primar chirurg

consultă după masă
între orele 2-4

în

str. Regele Carol I Nr. 56 Et. II. Ap. 9

Abonaților

le aducem aminte că nu trăim
din subvenții.

STALINGRAD

de Dr. D. Chirculescu

— Continuare din pag. 1-a —

de cei de mâne. De ai lor, care sunt ai noștri. Să asigurăm neamului mâne, pe întreg pământul strămoșesc, liniștea de care nici ei, cei dela Stalingrad, nici noi n'am avut parte.

Aceasta ni-i moștenirea.

*

Să ne reculegem. Și să desprindem în durerea noastră înțelesul cel mare al jertfei lor. Să înțelegem mai ales că înaintea oricărui alt lucru, pentru noi, de aci înainte, stă bunul nostru cel mai sfânt, cel mai lipit de noi, acela pe care s'a adus jertfa dela Stalingrad. Acela pe care nu-l putem renege, nu-l putem trăda. Asupra căruia nu ne putem târgui, așa cum nu s'au târguit nici ei.

A fost o vreme când s'a pretins, neamului nostru să graviteze în jurul intereselor străine ale marilor puteri. S'au găsit cuvinte meșteșugite care să ne împiedice să ne cunoaștem așa cum

suntem, cu propria noastră valoare. Și s'au găsit și printre noi pigmei ai unei concepții naționale de învechire.

Eroii dela Stalingrad au călcat în picioare aceste concepții. Jertfele lor protestează în fața lumii întregi contra acelor care vor să facă din neantul românesc un neam de minori iresponsabili.

Cu cumpănirea dreaptă a bunului simț românesc, fără vană îngâmfare, avem de aci înainte datoria de a ne apleca privirea către destinele noastre proprii. Asupra cărora, așa cum au arătat eroii dela Stalingrad, nu avem târguțeli de făcut.

A venit vremea ca acest lucru să fie bine cunoscut și mai ales, bine înțeles de toată lumea.

El trebuie să ne dicteze ținuta și actele noastre de azi, de mâne, de totdeauna.

Așa poruncește sângele eroilor dela Stalingrad.

Femeia creștină

Faptele minunate, redade de evangheliile în împrejurările de atunci, lungesc măsura timpului, până azi, pentru a dovedi veșnicia cuvintelor lui Hristos. Pentru acest lucru orice cuvânt evanghelic este o ușă spre adâncul învătăurii creștine.

Credința femeii Cananiene a desăvârșit minunea vindecării fiicei sale. Inchipuiți-vă pe această femeie mergând cu pași grăbiți pe calea din hotarul Tirului și al Sidonului plină de credința tămăduirii fiicei sale.

Fapta ei de curaj și de credință dovedită cu o mie și atâtea sute de ani în urmă, ne face să rostim azi cuvinte despre tăria sufletească a ei, în materie de viață și de credință.

Minunea s'a săvârșit.

Privind însă mănunchiul femeilor creștine din timpul lui Hristos vedem că sentimentul de îndurare și milă arătat de El femeii, i-a adus o înălțare morală.

În marea de capete ce asculta pe Hristos, se aflau și femei care alergau mereu pe urmele Aceluia care stăpânea cheia vieții. Isus dă în multe rânduri ca pildă faptele lor de credință. Se pare că Mântuitorul găsește în ele adesea, mai multă putere sufletească: „O femeie, mare este credința ta.” Așa a spus Isus acestei femei ce se ținea după El să-i vindece fata. Și aceasta s'a întâmplat după ce Hristos a biciuit cu puterea cuvântului său pe fariseii care înfățișau minciuna în forma ei cea primejdioasă: fățărnicia.

Femeia evangheliei întrușipează tipul neștrămutării în credință. Smerenia, hărnicia în credință și curajul spre cele dumnezeiești împodobește sufletul ales al femeii creștine.

O privire peste veacuri ne poate încredința ce a făcut femeia pentru biruința creștinismului.

A ridicat familia ce se înglodase în desrâu. În timpul prigoanelor, împotriva creștinilor, printre cei care înfruntau trufia dregătorilor se aflau și femei.

Sfânta Elena a călăuzit pe fiul său Constantin cel Mare dela leagăn până la cărunțe, dând libertate credinței în Hristos. Dar mamele sfinților Părinți dela care avem, noi cei de azi, temelia organizării bisericești? Acestor mame virtuozose se datorește educația lor creștină și religioasă.

Dacă femeia zilelor noastre și-ar împodobi sufletul cu virtuțile mamelor creștine ar fi în stare să înmoale inimile împletite în rău ale soților, predispunându-le spre rodire de viață evanghelică. Hărnicia credinței va fi în stare a muta munți de răutăți morale din societatea contemporană.

Femeia și mai ales mama are un rol covârșitor în a așeza temelia educației morale a omenirii. Pentru aceasta viitorul apropiat așteaptă dela femeia creștină avânturi către virtuți.

Și dacă gândul trece mai departe îmbrăcându-l în curajul eroic, atunci suntem îndreptățiți a afirma că femeia creștină va fi în stare ca pentru cele sfinte să îndure martiriul, iar pentru cele naționale să se transforme în izvor nesecat de energie națională, de armonie socială și de pacificare a neamurilor.

În înclăștarea actualului războiu, rolul pacificator al femeii creștine ar putea fi neînchipuit de important. Sfatul plin de convingere pentru pace dat de soțiile, mamele și surorile conducătorilor statelor aflate în războiu, ar fi în stare să stăvilească valuri de sânge și râuri de lacrimi.

Așa vor fi recunoscătoare lui Hristos pentru înălțimea morală la care le-a ridicat, învrednicindu-se de cuvintele lui: „o femeie, mare este credința ta, fie ție precum voiești.”

Pr. Nic. Bărsan

Dumitru Chirilă

de I. Bozdog

În mijlocul grijilor și amărăciunilor care se înșiruie ca zale tot mai mari și mai tari de lanț, de câteori nu mi-a trecut în ultimii doi ani și jumătate, ca un aer cald prin inimă amintirea lui Dumitru Chirilă.

Un român sdravăn și la trup și la suflet. Cu părul alb, cu fața roșie sănătoasă, ochii buni și frământând licăririi de oțel, ca în clipa următoare să te scalde într'un val de lacrimi de iubire ce-i mijesc în colțurile pleoapelor. O credință neștrămutată în puterea și voia lui Dumnezeu și o iubire nemărginită pentru neamul mare românesc, ale căruia vrednicii le cunoaște și ale căruia virtuți le întrușipează întreaga lui faptură. E un țaran ale cărui antene sufletești vibrează de faptele mărețe ale întregului său neam, care e mândru de a fi vlăstarul acestui codru uriaș ce freamătă de fapte mari și generoase. Nu-l înspăimântă nici furtunile, nici dușmăniile. Cu toate e în stare să dea piept și ar dori în orice clipă să albă și el un rol de îndeplinit în viața acestui neam, numai să fie mai tare, mai bun, mai văzut și mai cinstit de toată lumea.

Pentru Dumitru Chirilă fățărnicia, minciuna, străbătatea și lașitatea sunt dușmanii cei mai nerușinați și mai primejdioși ai neamului său.

Câte probe n'a dat el prin viața-i simplă și mintea compunată de țaran. Pe câți nădrăgarl nu i-a rușinat și nu i-a făcut să-și facă întoarsă calea ori de câteori coborâu în satul lui cu sfaturile și „propagânzi” aruncate în vorbe nesocotite sau învăluite uneori în fraze meșteșugite, dar pline de otravă și hula împotriva unuia sau altuia dintre fruntașii și conducătorii țării.

A pus la punct atâtea intelectuali și șefi prin simplitatea și cumpătul vorbeli lui luminate, încât cei ce-l zăreau sfătuind cu semenii săi, sau apropiindu-se de locul întrunirilor, aveau adevărate frisoane și nod la limba de prezența lui.

Ultima dată l-am văzut la 2 Septembrie 1940.

Era sfârșit de durere și furtuna de jale ce frământa neamul întreg imprimase pe fața lui Dumitru Chirilă brazde adânci care glăsuiau peste vocea

lui stinsă și inecată în lacrimi de indignare. Chipul legendarei Niobe îmi părea șters și egoist față de expresiunea durerii naționale ce se desprindea de pe această față cuminte și înțelegătoare altădată. Aș fi dorit să pot înmuia în durerea feței lui un vâl subțire, care ar fi asemănător celui al sf. Veronice. Nu putea înțelege trăznetul căzut din senin și mai ales nu voia să rămână cu mâinile încruciate. El voia să moară voinicește.

După lungi și dureroase ezitări, ridică ochii spre mine. Se apropie și prinzându-mi mâna îmi zise:

N'am venit să-mi iau rămas bun. Ne vom întâlni iarăși. Sunt sigur că valul acesta va trece peste noi. Pe mulți va și încununa crâncen. Unii se vor prăpădi, toți veți suferi, dar Dreptatea sfântă va birui. Bine faci că rămâi cu cel năcăjiți și nu pleci ca paserile călătoare și nu-ți părăsești cuibul și pe noi care ne-ai avut atât de dragi. Noi rămânem la o palmă de loc liberi și ocrotiți de sfântul nostru tricolor. Vă vom urmări fiecare pas, vă vom prinde fiecare șoaptă și oftat și vom sări ca lei și vă descătușăm când ceasul împlinirilor va suna. Doresc să ne revedem cât mai curând și să vă fie inima cât mai tare.

Bietul nenea Dumitru, m'a îmbrățișat și a coborât scările uitându-se îndărăt ca spre ușa unui cimitir care zăvoare ce ai avut legat mai scump de viața ta.

Împrejurările m'au scos pe mine din locul de luptă și prin o nouă strămbătate a ajuns el în rândul mucenicilor, cu întregul său sat. În vreme ce cinstiții lui frați liberi scriu zăpădit vrednicilor românești cu sânge de viteji, Dumitru Chirilă și semenii lui au rămas stânci de care să se sarme valurile dușmane.

Ei suferă și așteaptă cu încredere deplină ziua revederii. Cu astfel de stâlpi neamul nostru va dăltui peste veacuri și va birui. Eu sunt mândru de prietenia acestor fel de oameni și le port cu drag în inimă imaginea scumpă.

De pretutindeni

Originea vapoarelor

Străbunicii vaselor de astăzi au fost foarte primitivi. La începutul listei descoperirilor făcute stă un fel de vâslă, găsită la Duwensee în Holstein, care datează de acum 7000 ani. Din forma acesteia s'a dedus că servea la avansarea unui fel de pirogă masivă. Marele trunchi scobit este, de sigur, punctul de plecare al evoluției construcției vaselor în zona nordică. Cea mai veche descoperire nordică a unui vas construit, în același timp cel mai vechiu din Europa, datează din epoca de fier, circa 500 ani înainte de Hristos. Acesta este renumitul vas dela Hirschsprung pe Alsen, găsit în 1921. Această barcă construită cu mare artă este o dovadă pentru faptul că trebuie să fi existat forme de construcție dezvoltate chiar în epoca de bronz și de piatră. S'au găsit deasemenea numeroase desene reprezentând astfel de bărci, în stânci. Cel mai frumos și interesant desen în stâncă s'a găsit în provincia suedeză Uppland. Dintr'un număr mai mare de desene în stâncă reiese că bărcile din epoca de bronz se văseau cu mici vâsle scurte, simple. Alte bărci însă dispuneau de vâsle fixate prin curea, vâslitorii împingând barca înainte, un studiu foarte logic de trecere la sistemul de vâslit de astăzi, obișnuit circa dela epoca migrațiunii popoarelor.

„Satul de lângă Odesa”

Împreună cu un număr de teatre conducătoare ale Reichului a fost prezentată la Teatrul Municipal din Hanovra premiera piesei „Satul de lângă Odesa” (Das Dorf bei Odessa), o operă a scriitorului german Herbert Reinecke.

Această operă scrisă în zilele de grele încercări ale popoarelor de sub jugul sovietic ne înfățișează într'un scenariu edificator și cu tehnica unei drame naturaliste, mizeria și robia îndurată de populația unui sat german de pe coasta Mării Negre, care sub tirania unui bestial comisar sovietic are mult de suferit.

Piesa înfățișează conflictul sufletesc al primarului sovietic de origine etnică germană, provocat de ieșirile sadice ale comisarului sovietic, care însă la urmă are tăria sufletească de a salva populația și pe conștienții săi. Un alt personaj în această puternică dramă reprezintă un tânăr care omoară pe logofătul sovietic, care urmărea pe sora sa, precum și un alt tânăr bărbat, care este silit de a lupta contra armatei germane, însă deși reușește să fugă, după câteva clipe de libertate este prins și împușcat, înainte de a putea ajunge la liniile armatelor biruitoare. Înaintarea armatelor învingătoare pune însă capăt acestei mizerii și persecuției bestiale și dă întregii piese prin simplitatea și adevărul său o reală valoare. (RDV.)

Reportaj de războiu

A venit poșta

Pe front ostașii se bucură ca și copiii, când sosește corespondența. Fiecare așteaptă o scrisoare dela familie, prieteni, cunoscuți.

Vestea că a venit poșta se răspândește ca un fulger. Telefoanele încep să sbârâie, curierii să alerge, ordonanțele să sburde. Căci soldații noștri deși sunt departe de familiile și gospodăriile lor, ei păstrează legătura cu toți ai casei și sunt la curent cu ceea ce se petrece prin sat sau pe strada lor, dacă sunt dela oraș. Iată cum povestește căpitanul Magheriu Ion, dintr'un regiment de artilerie, venirea poștei pe front, într'o zi din preajma sărbătorilor de Crăciun.

La Centrală telefonul tărie prelung.

— Allo! A venit poșta?

— A venit, a venit multă, ua sac!

Vestea ajunge la baterii și de aci la observatori.

În bordeiul registraturii e zarvă mare.

Sergentul factor Papici, desface sacul și începe să scoată din el plicuri de toate culorile, cărți poștale, reviste, jurnale.

Pe o măsuță improvizată, care este prelungirea unui pat, se aliniază acum grămezile de corespondență pe subunități. Bordeiul registraturii este asaltat de ordonanțe și alți ostași care se găsesc prin apropiere; cerând cu insistență să li se dea corespondența. Papici își vede însă de treabă. El clasează corespondența pe baterii și divizioane. O leagă frumusețea cu sfoară ca nu cumva să se piardă din ea vre-o scrisoare și apoi e înmănată agenților care iau în grabă drumul destinat.

Seara târziu, când corespondența ajunge pe poziții, orice mișcare încetează, Fiecare ostaș care a primit vre-o scrisoare, o citește cu ochi lacomi. Din fiecare adăpost se aud crâmpete de scrisori: „Nene, c. p. ne-a bucurat mult că ești sănătos. Și noi cei de acasă suntem toți bine. Să nu duci grijă că munca s'a făcut”.

„Dragă Gheorghe, sunt îngrijată de tine că nu ai scris de două săptămâni. Află că pe acasă e bine, dar o duc rău fără tine. Și bătrânii nu mai pot lucra și eu trebuie să le fac pe toate. Niculae s'a făcut mare”.

Intins pe spate un teterist citește de pe o hârtie pe care a scos-o dintr'un plic mic și alb, următoarele: „Dragul meu, îmi pare că au trecut ani întregi de când nu te-am văzut și de când ne plimbam pe aleiele parcului”, etc...

Rezimat de țeva tunului, un fruntaș citește pe o c. p. „Dragul meu fiu. Noi suntem sănătoși și îți dorim și ție la fel. Te așteptăm cu drag și nerăbdare de sf. sărbători”.

Și în timp ce toți citesc scrisori, gazetele: Sentinela, Soldatul și alte ziare, un soldat care nu are pe nimeni pe lume, scoate din cărâmbul cismei un fluier și începe o doină. Ceilalți toți retrăiesc departe, pe meleagurile copilăriei cântecul duos al fluierului.

Acolo, în Munții Caucaz, unde aproape zilnic vâjșoșii noștri ostași ripostează și contra-atacă puhoaiile bolșevice, sosirea corespondenței și împărțirea scrisorilor până la primele poșturi, înseamnă pentru ei cea mai deosebită mulțumire. Gândurile lor sboară atunci departe, în spre casa și familia lor, acolo unde se muncește cu încordare, pentru a completa lipsa celor plecați pe front. Scrisorile pentru ostași pe front, sunt ca primele vioarele ale primăverii, care aduc bucurie și svon de viață nouă.

Societatea „Kraft durch Freude” are 14,9 milioane membri

Opera de educare a poporului din organizația „Kraft durch Freude” care prin mijloacele sale de educare răspunde setei de știință a omului german, întrunește anul acesta 14,9 milioane de membri, față de cei 10,9 milioane din ultimul an și față de cei 8,2 milioane din ultimii ani de pace. (RDV)

Primăria Municipiului Braşov.
Nr. 237/1943 Sect. Economică

Publicaţiune

În baza deciziei Ministerului Economiei Naţionale Nr. 139.245 din 25 Ianuarie 1943, publicată în Mon. Oficial Nr. 22 din 27 Ianuarie 1942 se aduce la cunoştinţă generală, că toate cantităţile de grâu, secară, orz, orzoaică, ovăz, melu şi porumb, provenite din recolta anului 1942 şi mai veche, precum şi făinurile din aceste cereale deţinute de către oricine şi cu orice titlu la data de 27 Ianuarie 1943, vor fi declarate, vândute şi predate statului în condiţiunile şi în termenele prevăzute în deciziunea suscitată.

Prin urmare toţi producătorii şi orice alţi deţinători de cereale şi făinuri susamintite, domiciliaţi pe teritoriul Municipiului Braşov şi ale căror stocuri se află depozitate în raza municipiului, sunt obligaţi să declare cantităţile ce deţin, în termen de 20 zile dela data publicării deciziei, adică până la 15 Februarie 1943.

Declaraţiile, care sunt scutite de timbre, se fac în două exemplare şi se vor preda la Primărie, la biroul registrului; un exemplar al declaraţiei se anapolează declarantului, având menţionată data şi numărul de înregistrare.

Aceste declaraţii vor cuprinde: Numele şi pronumele declarantului. Localitatea, strada şi numărul unde locuieşte.

Cantităţile pe fel de cereale şi făinuri pe care le deţine declarantul.

Localitatea, strada şi numărul unde are depozitate, suprafaţa de teren pe care o va însămânţa în primăvara anului 1943 şi cantitatea necesară în acest scop calculată în conformitate cu prevederile deciziei (anexa 2)

Numărul de oameni şi animale a căror hrănire este în sarcina sa şi cantitatea de cereale necesară pentru hrănirea acestora, calculată în conf. cu prevederile deciziei (anexa 3)

Cantitatea pe fel de cereale şi făinuri care rămâne disponibilă spre a fi vândută şi predată Statului.

Nu sunt obligaţi să facă această declaraţiune:

1. Producătorii, care au cultivat mai puţin de 2 ha. cu unul sau mai multe feluri de cereale sus amintite, socotite împreună.

2. Gospodăriile şi instituţiunile publice, care deţin mai puţin de 200 kg. cereale şi făinuri, dacă sunt aşezate la oraş şi 500 kg. cereale şi făinuri, dacă sunt aşezate la sate.

Deciziunea ministerială de mai sus mai cuprinde dispoziţiuni referitoare la afişarea şi verificarea declaraţiunilor prin Comisiuni speciale, referitor la predarea cantităţilor de cereale şi făinuri, la cantităţile scutite de a fi vândute şi predate Statului, precum şi referitor la sancţiunile aplicabile în contra acelor, care nu se vor conforma.

Aceste sancţiuni sunt cele prevăzute în legea Nr. 399 din 1941 cu modificările ei ulterioare.

Informaţiuni detaliate se pot primi la Serviciul economic al Primăriei Braşov, la 3 Februarie 1943.

p. Primar,
Dr. E. Fleischer.

p. Secretar General,
Dr. St. Popovici

Şeful Serviciului,
T. Stinghe

Verificarea sirenelor de alarmă la Braşov

Comandantul Zonei A. P. Braşov comunică:

În ziua de 13 Februarie 1943 între orele 9-14 organele Apărării Passive ale Municipiului şi judeţului Braşov, vor proceda la verificarea una câte una a tuturor sirenelor de alarmă prin sunete scurte de câteva secunde.

Se va face verificarea sirenelor Municipiului Braşov şi a tuturor sirenelor dela toate întreprinderile Municipiului şi din judeţul Braşov.

După verificarea fiecărei sirene, se va face o verificare a tuturor sirenelor deodată, prin un sunet lung de 1 minut.

Publicul este înştiinţat pe această cale să nu se alarmeze din cauza acestor semnale.

Eventuale alarme reale se vor transmite ca până acum prin sunete modulate cu o durată de 1 minut.

Grădinar priceput

caută

Fabrica de Hârtie „LETEA“ Zărneşti

Bune condiţiuni de salarizare, primind şi locuinţă, luminat şi încălzit.

- Curele de ventilator
- Pere pt. trompetă
- Petice de lipit la rece
- Soluţie de cauciuc
- Trib de cauciuc pentru pompă
- Amplastre pentru anvelope, etc.

Continental
MARCA DE CALITATE

REPREZENTANŢA GENERALĂ PENTRU ROMÂNIA
Leonida & Co S.A.
BUCUREŞTI - BUL. TACHE IONESCU, 30-32

**NOUL PLAN
100 MILIOANE MAI MULT**

LOTERIA DE STAT PE CLASE

**DE ACI ÎNAINTE
JOC ŞI EU!**

ER!

TOTALUL CĂŞTIGURILOR
256.310.000
IN CEL MAI FERICIT CAZ
10.000.000
1 PREMIU DE 5.000.000
1 CĂŞTIG DE 2.000.000
6 CĂŞTIGURI DE 1.000.000
4 PREMII DE 1.000.000
50 PREMII DE 10.000.000

TOTALUL CĂŞTIGURILOR
356.570.000
IN CEL MAI FERICIT CAZ
30.000.000
1 PREMIU DE 20.000.000
1 CĂŞTIG DE 10.000.000
1 CĂŞTIG DE 5.000.000
1 CĂŞTIG DE 2.000.000

**Se caută
spre imediată angajare
vanzători în fierărie
neconcentrabili**

A se adresa la ziar

Tipografia „Astra“ Braşov

caută

Legători români

A se adresa la Biroul Tipografiei
Braşov Strada Lungă No.51

Informațiuni

Universitatea liberă muncitorească

Duminecă, 7 Februarie la orele obișnuite s'a ținut a cincia conferință la Universitatea liberă muncitorească. A vorbit d-l dr. Valer Stinghe despre „Cunoștințe generale de Igienă”.

Felul ușor de expunere al d-lui dr. Stinghe a făcut să fie urmărit cu atenție încordată de către numerosul public muncitoresc, care l-a aplaudat calduros pentru bunele sfaturi și îndrumările date.

Au rulat apoi filme instructive în legătură cu creșterea și sănătatea tineretului și a familiei.

Conferințele Extensiunii Academice

Sâmbătă după masă a ținut în sala festivă a liceului A. Șaguna d-l prof. univ. Semproniu Lupăș o interesantă conferință despre „Momente hotărâtoare în istoria Românilor”.

Numerosul public a urmărit cu încordare frumoasă expunere a d-lui profesor.

Cercul Cultural „Astra” din Brașovul vechiu

În fața unui public numeros a vorbit duminică trecută d-l dr. Suci-Sibianu, dezvoltând paralelismul „Bun creștin și bun Român”. Au urmat apoi câteva declamări de poezii religioase și patriotice.

Prelungirea depunerii declarațiilor de impunere

Se aduce la cunoștința contribuabililor comercianți, industriași și meseriași, precum și liberilor profesioniști din raza orașului și județului Brașov, că Ministerul de finanțe ținând seama de împrejurările excepționale actuale, a aprobat prelungirea depunerii declarațiilor în vederea impunerilor pentru anul financiar 1943-1944, până la data de 28 Februarie 1942.

Intrucât mulți dintre contribuabili care au obligația să depună declarațiile de impunere, din lipsa imprimatelor oficiale le-au făcut pe hârtie albă, sunt invitați a procura imprimatelor oficiale care în prezent se găsesc la toate circumscripțiile de control și a le completa cu toate datele cerute de lege și a le depune în cursul lunii Februarie 1943, la serviciile de control respective.

Se atrage atențiunea și Evreilor că în cursul lunii Februarie și Martie 1943, au obligația să depună declarațiile în vederea impunerilor la taxele militare pe 1943-1944, contrar vor suferi rigorile legii.

Reuniunea Agricolă Brașov-Scheiu

CONVOCARE

În conformitate cu dispozițiunile art. 11 alin. I. din Statute și potrivit hotărârii comitetului, se aduce la cunoștința membrilor Reuniunii Agricole din Brașov-Scheiu, că sunt convocați în

Adunare generală extraordinară

pe ziua de 25 Februarie 1943, la orele 2 p. m. în localul „Uniunii Societăților” din Piața Prundului. În caz că numărul membrilor nu se va întruni, adunarea se amână pe aceeași zi cu o oră mai târziu când se va ține cu orice număr de membri prezenți.

ORDINEA DE ZI:

1. Deschiderea adunării.
2. Raportul general.
3. Raportul casierului, pe anul 1942
4. Raportul economului.
5. Raportul comisiei de verificare.
6. Alegerea noului comitet și biroului.
7. Diverse propuneri.

Se observă că la adunarea generală au dreptul de vot numai acei membri, care au taxele achitate.

Comitetul.

Cronica Războiului

Frontul diplomatic

Evenimentul politic care a produs o adevărată surpriză, mai ales în împrejurările de azi, a fost largă remaniere a guvernului italian.

Decretul regal privitor la această remaniere aduce următoarele schimbări echipei guvernamentale: ministerul afacerilor străine trece din nou sub conducerea Ducelui, cu d. ambasador Giuseppe Bastiani, ca subsecretar de stat.

Contele Ciano, ginerele Ducelui, urmează a face parte pe timp de trei ani din Marele Consiliu al Fascismului.

Ministrul grațierilor și al justiției, contele Grandi, care păstrează președinția Camerii Fasciștilor și Corporațiilor, este înlocuit prin consilierul național Alfredo di Marsico.

Ministrul de finanțe, contele Paulo Thaon di Revel, este înlocuit prin baronul Giacomo Acerbo, președintele comisiei bugetare a Camerei Fasciștilor și Corporațiilor.

Ministrul educației naționale, d. Giuseppe Bottai, este înlocuit prin consilierul național Carlo Biggini, rectorul universității din Pisa.

Ministrul lucrărilor publice, consilierul național inginer Giuseppe Goria, este înlocuit prin consilierul național Zenone Renini.

Ministrul comunicațiilor, d. Giuavani Host-Venturi, este înlocuit prin senatorul Vittorio Cini.

Ministrul corporațiilor, d. Benato Ricci, este înlocuit prin d. dr. Tiengo, prefect de Milano.

Ministrul culturii populare, d. Alessandro Pavolini, este înlocuit prin actualul subsecretar de stat al aceluiași departament, consilierul național Gaetano Polverelli.

Ministrul schimbului și devizelor, d. Raffaele Riccardi, este înlocuit prin consilierul național Oreste Bonomi.

Subsecretariatul pentru producția de războiu este ridicat la rangul de minister al producției de războiu, iar conducerea lui este încredințată actualului subsecretar de stat, generalul Favagrssa.

Subsecretarul de stat al președinției consiliului de miniștri, d. Luigi Russo, este înlocuit prin consilierul național Amilcare Rossi, președintele asociației naționale a luptătorilor.

Subsecretarul de stat al ministerului de interne d. Guido Bufarini, este înlocuit prin Umberto Albini, prefect de Neapole.

Ducele Mussolini este titularul următoarelor șase departamente: președinția consiliului, afacerile străine, războiul, aerul, marina și agricultura. La Roma se subliniază că principalele motoare ale vieții italiene lucrează astăzi sub comanda personală a lui Benito Mussolini. Ele vor da astfel un și mai pronunțat sens armonios și o linie mai unitară, atât în politica internă și externă a Italiei, cât și în conducerea războiului.

Politica Italiei rămâne neschimbată.

Remanierea guvernului italian a produs, cum era și firesc, o deosebită impresie, atât prin proporțiile ei cât și prin importanța personalităților care au părăsit cabinetul.

Este doar vorba de cea mai mare remaniere care s'a produs în 21 de ani de fascism. Ea cuprinde nume cu o deosebită rezonanță, ca de pildă contele Ciano, considerată drept a doua personalitate din viața politică a Italiei și d-ii: Alessandro Pavolini, Giuseppe Bottai și Renato Ricci, vechi luptători în cadrele partidului. Știrea remanierii a fost ținută în cel mai strict secret. Ea a surprins până și cele mai bine informate cercuri politice și diplomatice din Roma. Poporul italian privește cu încredere noua schimbare așa precum a privit totdeauna hotărârile Ducelui. Pentru noi, Români, frații mai mici ai Italienilor, stăpânitorii de totdeauna în arcul Carpaților, hotărârea Ducelui Mussolini este considerată ca un act de o mare însemnătate... sângele apă nu se face... și Roma este cu adevărat leagănul nostru și nici decum al popoarelor de altă rasă... Apele se limpezesc și în fundul lor se va vedea trupul sfârșit al unui frate care printr-o adevărată minune își recapătă viața... atunci și numai atunci va fi sfârșitul luptei noastre...

În cercurile politice se subliniază că noul cabinet continuă cu o și mai dărză voință aceeași politică internă, în cadrul problemelor generale pe care le ridică războiul și în perfect consens și armonie cu marile aliate ale Italiei fasciste. Contele Ciano a fost numit ambasador pe lângă Vatican.

Ducele nu este bolnav.

Ziarele italiene desmint afirmația făcută recent de ziarul englez „Daily Express” după care Ducele s'ar fi retras la vila sa grav bolnav și că specialistul de boii nervoase din Zuerich, profesorul Petit, ar fi sosit la Roma la sfârșitul lunii Ianuarie, fiind chemat urgent și de atunci el nu a mai părăsit Italia.

Totodată se citează în legătură cu aceasta și afirmația ziarului englez că s'a interzis de mai multe săptămâni publicarea de știri cu privire la sănătatea Ducelui.

Ziarele italiene subliniază că opinia publică italiană poate să-și dea seama după asemenea știri cât de puțin temei se poate pune pe știrile transmise de agenția de presă și ziarele engleze.

«Cartea galbenă» a Vaticanului.

Vaticanul a scos o carte numită „Cartea galbenă” care poate fi considerată ca o sinteză a activității desfășurate de Sfântul Părinte pe toată vremea conflictului mondial. „Cartea galbenă” redă diferitele cuvântări ale Inaltului Pontif. Primul discurs redat este acela ținut la ambasada Belgiei la 4 Septembrie 1939 atunci când Pius al XII-lea a declarat că el nu va înceta nicio clipă de a folosi toate prilejurile ce i s'ar ivi în vederea readucerii popoarelor azi atât de sbrucumate și de desbinat pe calea găsirii unei păci onorabile pentru toți, iar dacă aceasta nu va fi cu putință el va face eforturi pentru alinarea rănilor cauzate de cruzimea războiului armat.

Evident că în acest capitol nu se vorbește și de întreaga activitate diplomatică desfășurată de Vatican pentru susținerea eforturilor pe care Papa nu a încetat a le face pentru împăciuirea lumii. Cartea se ocupă apoi de discursul Papei rostit la 18 Mai 1942,

de Mardare Mateescu

când a declarat că la data aceea știa precis că nu-i momentul priincios unei propuneri de pace. Sfântul părinte amintește toate înfiorătoarele nenorociri pe care le aduce războiul, arătând că toate imensele studii care se făcuseră ani de zile în vederea soluționării diferitelor chestiuni de ordin social în diferite țări nu numai că eșuaseră dar că majoritatea bogățiilor omenești au fost apoi puse în slujba distrugerii vieților și bucuriilor omenești.

Călătoria d-lui Churchill

Știut este că în urma hotărârilor luate la Casablanca D-l CHURCHILL a făcut o lungă călătorie. După întrevederile dela Ankara, premierul britanic a vizitat insula Cipru și apoi sburând cu avionul pe deasupra Africii de Nord s'a oprit la Tripoli unde a primit defilarea trupelor. Vizita proiectată la Lisabona n'a mai avut loc.

Situația pe fronturi

După prima debarcare a forțelor sovietice în apropiere de Novorossisk, toate celelalte încercări de debarcare au dat greș datorită rezistenței trupelor aliate. Forțele debarcate au fost încercuite, iar 6 tancuri au fost distruse.

În regiunea guri Donului inamicul și-a continuat atacurile, de asemenea și în sectoarele Donețului și Oskolului. Pe Donețul inferior și în sectorul Livini toate atacurile au fost respinse. Pe Donețul mijlociu și la Vest de sectorul Oskol sunt în curs lupte pe grupuri, în cursul cărora alternează atacurile inamice cu propriile noastre contraatacuri. Toate atacurile înverșunate date la Sud de Ladoga au fost respinse, iar pozițiile rusești în faza pregătitoare au fost nimicite de focul artileriei germane.

În apele Extremului Nord, avioane germane rapide de luptă au scufundat un vas comercial de 5000 tone și au incendiat un cargobot de 6000 tone.

Portul Murmansk a suferit marstricaciuni de pe urma unui bombardament.

În general situația frontului de răsărit este caracterizată printr-o sporire accentuată a forței aliate, rezultat al scurtării metedice a liniilor frontului în principalele centre de rezistență. Surplusul de forță combativă rezultat în acest fel s'a manifestat prin contraatacurile viguroase care au ripostat tuturor inițiativelor sovietice.

Ocupându-se de contribuția Românilor pentru apărarea Stalingradului ziarul bulgar „Utro”, subliniază faptul că bătălia dela Stalingrad va constitui una din cele mai frumoase pagini ale istoriei României. Orice Român va fi mândru de jertfele făcute de frații săi pentru apărarea civilizației europene.

Pe frontul din Africa de Nord, în Tunisia, grupuri de luptă germano-italiene, sprijinite cu efect de aviație, au cucerit o poziție dominantă și au păstrat-o cu toate contra-atacurile inamice.

„GAZETA TRANSILVANIEI”

Redactor responsabil
ION BOZDOG

Redacția și Administrația
B R A Ș O V
B-dul Regele Ferdinand No. 12
TL 1513

Abonamentul anual Lei 300
Autorități și Societăți Lei 600
Membrii „Astrei” din
comunele jud. Brașov
și refugiații săteni din
Ardealul de Nord Lei 150